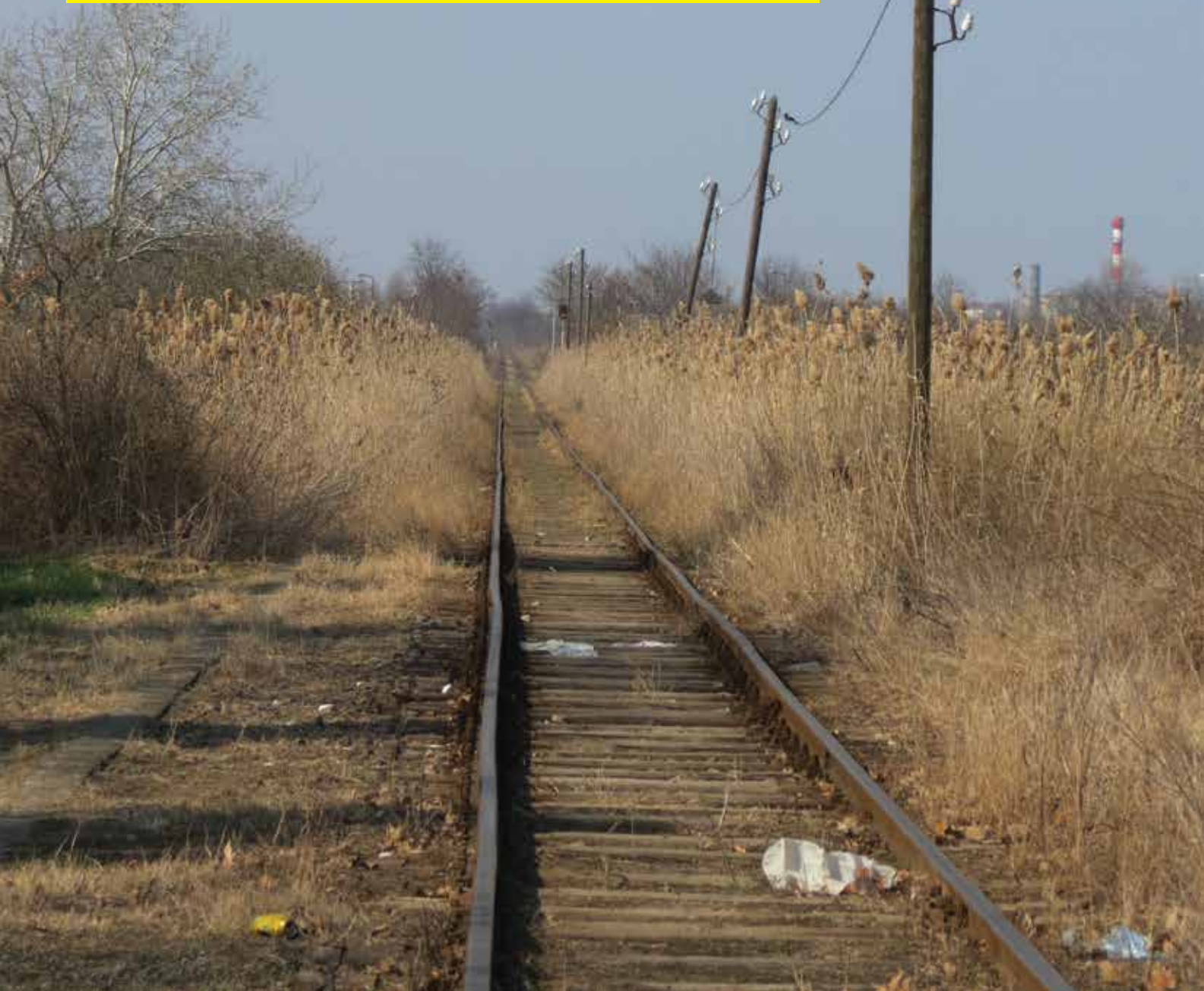

KRATKI PREGLED

NA GRANICAMA EVROPE

KRŠENJA PRAVA IZBEGLICA
I MIGRANATA U MAKEDONIJI,
SRBIJI I MAĐARSKOJ

AMNESTY
INTERNATIONAL

Amnesty International je globalni pokret od više od 7 miliona ljudi koji se zalažu za svet u kome će svi uživati ljudska prava.

Naša vizija je da svaka osoba uživa sva prava sadržana u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima i drugim standardima međunarodnih ljudskih prava.

Mi delujemo nezavisno od bilo koje vlade, političke ideologije, ekonomskog interesa ili religije - većinom finansirani od strane sopstvenog članstva i javnih donacija.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Prvi put objavio 2015. godine
Amnesty International Ltd
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DW
United Kingdom

© Amnesty International 2015

Indeks: EUR 70/1650/2015 Serbian
Izvorni jezik: engleski
Odštampano Amnesty International,
Međunarodni sekretarijat, Velika Britanija

Sva prava su zadržana. Ovo izdanje je zaštićeno autorskim pravom, ali se može besplatno reprodukovati na bilo koji način za potrebe zagovaranja, vođenja kampanja i u obrazovne svrhe, ali ne i za preprodaju.

Nosioci autorskog prava traže da budu obavješteni o svakoj takvoj upotrebi, kako bi mogli da procene njen uticaj. Za reprodukciju pod bilo kojim drugim okolnostima, ili za upotrebu u drugim publikacijama, ili za prevod, ili adaptaciju, neophodno je prethodno dobiti pismeno odobrenje od izdavača, koje može biti naplaćeno. Ukoliko tražite saglasnost ili bilo koje druge informacije, molimo Vas da kontaktirate copyright@amnesty.org

Fotografija na naslovnoj strani: Pruga kod Subotice, na severu Srbije, koja vodi ka mađarskoj granici.

© Amnesty International

KRATKI PREGLED

Bezbednih i legalnih trasa za EU ima malo, i mnogi od na hiljade migranata i izbeglica koji tom zapadno-balkanskom trasom doputuju u Mađarsku, ostaju zarobljeni izvan granica EU u Srbiji i Makedoniji, bez ikakve zakonske zaštite ili statusa. Izbeglice su suočene sa ozbiljnim preprekama u ostvarivanju pristupa azilu u bilo kojoj od zemalja duž svog puta. I izbeglice, i migranti su na tom putu izloženi stalnom riziku od eksploatacije, arbitrarnog pritvora i zlostavljanja.

Tokom 2014. godine, više od 42 hiljade ljudi je ušlo u Mađarsku na iregularan način. Više od polovine njih su bili izbeglice i migranti koji su prešli mađarsku granicu iz Srbije, putujući preko zapadnog Balkana iz Grčke, i to u ogromnoj većini slučajeva preko Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije (Makedonija). Njihov broj raste: do 22. juna 2015. godine, ukupno 60,620 izbeglica i migranata je uhvaćeno prilikom iregularnog ulaska u Mađarsku; od tog broja, 60,089 njih je u Mađarsku ušlo iz Srbije.

Na osnovu intervjua koji su sa više od 100 izbeglica obavljani u Grčkoj, Makedoniji, Srbiji i Mađarskoj, ovaj izveštaj prati njihov put, dokumentujući zlostavljanja i prepreke sa kojima su na svom putovanju suočeni.

Put izbeglica i migranata je često rizičan, a ponekad i opasan i iregularan. Ljudi njim kreću iz očaja, bežeći od rata i drugih vidova nasilja, progona, diskriminacije ili siromaštva, u nadi da će na kraju pronaći utočište, sigurnost i bezbednost. Putujući peške po svakakvom vremenu, preko planina i reka, ponekad danima bez hrane i vode, suočeni su sa ogromnim izazovima. Iscrpljenost, bol i glad koje trpe, plaćaju svojom fizičkom i duševnom patnjom.

Ta balkanska trasa svakako nije bezbedna. Na makedonsko-grčkoj granici, baš kao i na granici između Makedonije i Srbije, izbeglice su redovno izložene nezakonitom vraćanju i zlostavljanju od strane granične policije, a mogu biti i arbitrarno pritvorene. Zbog svog neregulisanog statusa, rizikuju da ih novčano eksploatišu i organi reda, koji svoja ovlašćenja zloupotrebljavaju da bi im iznudili mito.

Pored kršenja ljudskih prava od strane vlasti, izbeglice i migranti su u opasnosti da budu eksploatisani i od strane krijumčara, koji, usled nedostatka redovnih i bezbednih trasa, zapravo omogućavaju njihova iregularna putovanja. Ti krijumčari onda mogu da ne ispune data obećanja, povećaju dogovorenu cenu, ili čak da ih ostave napuštene u nekim udaljenim oblastima. Pored toga, izbeglice i migranti na svom putu rizikuju i da ih napadnu i opljačkaju naoružane grupe, ali se zbog grubog tretmana vlasti prema nekima od njih, pribojavaju da takve napade prijave policiji.

Izbeglice koje pokušaju da zatraže azil u Srbiji ili Makedoniji suočene su sa ozbiljnim preprekama. Uprkos sve većem broju registrovanih tražilaca azila, broj izbeglica kojima je odobrena međunarodna zaštita u ove dve zemlje je i dalje žalosno mali. Tokom cele 2014. godine, samo 10 tražilaca azila je dobilo izbeglički status u Makedoniji; u Srbiji – samo jedan podnosilac zahteva je na kraju dobio azil, dok je supsidijarna zaštita odobrena samo za petoro ljudi. Činjenica da su, za većinu izbeglica, Srbija i Makedonija samo tranzitne zemlje na putu

za EU – ne oslobađa ih obaveze da razviju delotvorne sisteme za ostvarivanje prava na azil, koji bi izbeglicama omogućili pristup međunarodnoj zaštiti.

„To je jedna jako čudna priča“ – put osobe „B.“ iz Sirije u Srbiju

„Svuda je bilo oružja, tako da smo imali samo dva izbora – da i sami uzmemo oružje u ruke, ili da poginemo. Želeli smo da ostanemo živi i odemo odatle. Bilo nas je 40 – porodice, prijatelji i komšije, uključujući i decu. Legalno smo ušli u Liban sa našim pasošima, a potom u Tursku.“

„Put kroz Bugarsku je bio opasan: ljudi su nam pričali kako ih je policija tukla, i da su uslovi u kampovima veoma loši. Drugi put je vodio preko mora do Atine. Nismo imali drugog izbora. Imali smo neki jeftin čamac, onaj na naduvavanje. Primao je 10 ljudi, a nas je bilo 38. Moja sestra je odbila da se ukrca.“

„Jedan čovek je vozio [čamac], bez ikakvog prethodnog iskustva. Imali smo samo mesečinu da nam osvetli put. Stigli smo za tri sata, i onda smo prepešačili više od 20km do policijske stanice u Mitileni [u Lesvosu, Grčka].“

„Policija u Mitileni nas je fotografisala i uzela nam otiske prstiju, i zatim nas je poslala u pritvorni kamp. Tu smo bili smešteni u jednu malu sobu zajedno sa oko 100 ljudi. Nije bilo lekara, niti sapuna i vode za piće. Tamo smo proveli četiri dana, i onda su nam izdali neki papir, na kom je pisalo da moramo da napustimo zemlju u roku od šest meseci.“

„Pokušali smo da odemo avionom... ali, to je za nas bilo preskupo... Druga opcija je bio put morem u Italiju, ali on je suviše opasan, pa smo zato došli u Srbiju. To je jedna jako čudna priča – ceo put od Grčke do Makedonije smo prešli peške. Pronašli su nas neki [krijumčari], i mi smo im plaćali na svakom koraku, jer njihov interesuje samo novac. Pošto ne možete da odete u hotel, a ne smete da odete ni u grad, morali smo da se krijemo po praznim kućama. Makedonijom smo tri dana putovali peške, od toga dva dana bez hrane i vode... U Makedoniji smo izgubili prtljag i sve što smo imali. U Srbiji smo se krili dva dana da nas ne bi pronašli i vratili nazad. Kretali smo se samo noću, spavali samo danju.“

„[Srbija] je divna, magična zemlja, ali tamo za mene nema posla, a ja imam petoro dece, i zato ne mogu ovde da ostanem da živim. Znali smo to i pre nego što smo došli – ovde smo samo u tranzitu. Svaki Sirijac želi na kraju da stigne u Skandinaviju ili Nemačku – to su jedine zemlje [EU] koje prihvataju Sirijce. Pre rata, nikada nisam ni razmišljao o odlasku u Evropu, osim možda kao turista. Ali, svi naši snovi su bili srušeni. Sada sanjam samo o tome da ponovo vidim svoje dete kako trči ulicom.“

I u Makedoniji, i u Srbiji, zbog nepravilnosti u sprovođenju važećih zakona o azilu, za tražioce azila je ostvarivanje pristupa bilo kakvoj zaštiti maltene nemoguće. Obeshrabreni sporošću nadležnih organa prilikom registracije njihovih zahteva i nepoštovanjem bilo kakvog zakonskog roka u pogledu intervjua za utvrđivanje izbegličkog statusa, većina njih nastavlja svoj put u pravcu Mađarske, gde se čak ni očiglednim izbeglicama – uključujući skoro polovinu sirijskih aplikanata – azil ne odobrava.

Srbija i Makedonija su obavezne da usklade svoje zakone i sisteme za ostvarivanje prava na azil sa međunarodnim i evropskim zakonima i standardima. Međutim, bez političke volje, kapaciteta ili sredstava koji bi osigurali njihovu implementaciju, onima koji traže zaštitu, pristup adekvatnom postupku za sticanje azila će ostati uskraćen.

Amnesty International je otkrio da se izbeglice i migranti u Makedoniji često arbitrarno pritvaraju u nehumanim i ponižavajućim uslovima koji vladaju u Prihvatnom centru za strance (Gazi Baba u Skoplju, glavnom gradu ove zemlje), a neki od njih ostaju u nezakonitom pritvoru i kao svedoci u postupcima protiv krijumčara. U Srbiji, uprkos pravnoj pretpostavci o nepritvaranju tražilaca azila, izbeglice se ipak redovno šalju u pritvor zbog iregularnog ulaska i boravka u zemlji. U Mađarskoj, izbeglicama i migrantima koji iregularno ulaze u zemlju može se desiti da budu zlostavljani i prilikom inicijalnog pritvora; u sledećoj fazi, i do 40% tražilaca azila muškog pola biva pritvoreno u toku samog postupka za sticanje azila.

Obzirom na to da Srbija, Makedonija i Grčka nemaju delotvorne sisteme za ostvarivanje prava na azil, i da tretman imigranata i tražilaca azila sa neregulisanim statusom, posebno u Grčkoj i Makedoniji, izlaže te osobe riziku od višestrukih povreda ljudskih prava, njihovo vraćanje u te zemlje – bez obzira da li se sprovodi na osnovu sporazuma o readmisiji ili putem nezakonitog vraćanja sa granice – u ovom trenutku predstavlja kršenje principa o zabrani proterivanja ili vraćanja silom, i ta praksa treba da bude okončana.

Na kraju krajeva, nemoguće je razdvojiti migracione pritiske na Srbiju i Makedoniju i praksu kršenja prava u ovim zemljama, od nekih širih tenzija prouzrokovanih prilivom migranata i izbeglica na njihovom putu u (i kroz) EU. Specifičnost balkanske trase se ogleda u tome da je koriste izbeglice i migranti koji ulaze - i zatim izlaze iz EU, samo da bi u nju ponovo ušli u Mađarskoj, ali dve zemlje dalje na svom putu. Pošto je makedonsko-grčka granica puno propustljivija od mađarske granice sa Srbijom (neravnoteža koja će inače biti samo dodatno narušena predlogom Mađarske da duž te granice podigne ogradu), izbeglice i migranti se u sve većem broju nalaze zarobljeni u toj, za njih, balkanskoj ničijoj zemlji. I, zaista, Srbija i Makedonija danas funkcionišu kao nekakva zapušena cev iz koje se prelivaju izbeglice i migranti koje ni Grčka, ni Mađarska, a zapravo ni cela EU – ne žele da prime.

Iako i Srbija i Makedonija mogu, i treba da urade više u pogledu poštovanja prava svih izbeglica i migranata, činjenica je da one jedva izlaze na kraj sa posledicama migracione politike EU, na koju nemaju nikakvog uticaja. Uostalom, takvi pritisci na Srbiju i Makedoniju, baš kao i pritisci na Italiju, Grčku, a sada i Mađarsku, mogu biti rešeni samo širim preispitivanjem celokupne migracione politike EU.

U svojim preporukama vlastima, Amnesty International poziva Srbiju i Makedoniju da hitno sprovedu mere kako bi zaštitile pravo izbeglica na razuman postupak za sticanje azila, bez odlaganja i uz puno poštovanje svih zakonskih rokova.

Srbija i Makedonija treba da se suzdrže od prakse nezakonitog vraćanja izbeglica i migranata sa granica i, umesto toga, osiguraju da sve izbeglice koje iregularno ulaze na njihovu teritoriju budu informisane o pravu da se prijave za azil. Države su obavezne da poštuju princip zabrane proterivanja ili vraćanja silom, i u budućnosti treba da se suzdržavaju od prakse vraćanja tražilaca azila u Srbiju, Makedoniju ili Grčku.

Svi navodi o zlostavljanju od strane organa reda, uključujući i prilikom vraćanja sa granice, bez odlaganja treba da budu istraženi i primereno sankcionisani. Svaka država treba da osigura da izbeglice i migranti neće biti arbitrarno pritvarani, uključujući i pritvor u potencijalno nehumanim i ponižavajućim uslovima.

Kriminalizacija izbeglica i migranata - uključujući i njihovu kriminalizaciju putem arbitrarnog pritvora u Makedoniji, rutinskog pritvaranja u Mađarskoj i prakse administrativnog pritvora zbog ilegalnog ulaska i boravka u Srbiji - treba da prestane. Pritvor treba da bude tretiran kao krajnja nužda, i to isključivo u situacijama u kojima može biti opravdan kao neophodan i srazmeran, u skladu sa međunarodnim pravom. Deca ne smeju biti pritvarana ni pod kojim okolnostima.

Tokom pripreme ovog izveštaja za štampu, Mađarska je najavila sprovođenje niza mera osmišljenih da ograniče pristup azilu u toj zemlji – fizički, izgradnjom pogranične ograde, ali i usvajanjem zakona koji olakšavaju uskraćivanje azila svim aplikantima koji su prošli kroz neku „bezbednu treću zemlju“ – tj. Srbiju. Obzirom na prepreke u pristupu azilu u Srbiji i riziku od lančanog proterivanja ili vraćanja silom u Makedoniju i potom u Grčku, Mađarska treba da garantuje da će nastaviti da omogućava pristup azilu svim izbeglicama koje u Mađarsku ulaze iregularno iz Srbije.

Na kraju, Amnesty International poziva evropske vlade da izbeglicama hitno obezbede sigurne i redovne trase za pristup zaštiti, i osiguraju im pristup delotvornom postupku za sticanje azila na spoljnim kopnenim granicama Unije. Kao odgovor na rastuću izbegličku krizu, Amnesty International predlaže niz mera usmerenih na izgradnju pravičnog sistema kontrole migracije u EU, kojim bi se poštovala sva zakonom zagarantovana prava.

„Toliko sam se plašio mora, ali to je bio naš najmanji problem“ – priča porodice Al Hamina

„Otišli smo iz Sirije 13. februara 2015. Inače smo iz Halaba [stari naziv za Alep]. Bio sam humanitarni radnik. Sirijska vojska me je optužila da saradujem sa tom nekom drugom vojskom. Onda je ID preuzela kontrolu i optužila me da radim za Slobodnu vojsku Sirije, tako da sam odlučio da odem. Prodao sam kuću i otišao, zajedno sa ženom i četvoro dece. Dozvolili su nam da uđemo u Tursku, i otišli smo u Izmir, pa u Bodrum... posle smo otišli u Grčku u jednom čamcu [na naduvavanje]. Toliko me je bio strah mora, ali to je bio naš najmanji problem.“

„[Prelazak] je trajao oko dva sata i 15 minuta, i odmah smo otišli u policijsku stanicu. Dali su nam neki papir koji je važio šest meseci. Posle smo otputovali čamcem u Atinu... pa u Solun, gde smo ostali dva dana.“

„Jedan krijumčar nam je organizovao prevoz kolima do Evzonija, i zatim nam rekao da nastavimo peške još dva sata. Na kraju smo hodali sedam sati. To je izgledalo kao put kroz amazonsku džunglu. Makedonska policija nas je uhvatila i odvela nas nazad do granice. U Grčkoj smo proveli noć u jednom prljavom podrumu. Ujutru smo pokušali ponovo nekim [teretnim] vozom... Posle 15 minuta, policija je zaustavila voz i ponovo nas uhvatila. Otvorili su sve vagona i rekli nam da izađemo napolje. Zezali su se sa nama i rekli nam da imamo pet minuta da se vratimo u Grčku.“

„Treći put smo krenuli sami: četiri porodice opremljene GPS-om. Pešačili smo sedam sati. Deca nisu imala šta da jedu, i uopšte ne želim da se sećaju toga. Krijumčaru smo inače već bili platili, ali nam je dva puta tražio da mu platimo ponovo. Prvi put je bilo po 900 evra za mene i moju ženu; drugi put po 1,700 evra za mene, moju ženu i jednu ćerku; i treći put, po 450 evra za svakog člana porodice, osim male dece. Onda smo ušli u jedan zatvoreni kamion bez ikakve predstave o tome gde smo krenuli.“

„Stigli smo blizu Lojana i ušli u Srbiju peške; onda smo naišli na srpsku policiju koja nam je rekla da se vratimo nazad u Makedoniju. Vratili smo se, ali smo dva sata kasnije ponovo ušli u Srbiju kroz neku šumu.“

Morali smo da pređemo reku: voda nam je bila do struka, pa smo morali da nosimo decu na leđima, čak su i krijumčari nosili dvoje. Posle nekog vremena, stigao je jedan automobil i odvezao nas do neke garaže... Zatim smo uzeli autobus za Beograd, gde smo ostali dva dana u jednom hotelu... Tu smo, dakle, dva dana.

PREPORUKE

Preporuke Amnesty International-a Evropskoj uniji i njenim državama-članicama

Potrebno je:

- Uspostaviti više bezbednih, redovnih i legalnih trasa za pristup zaštiti, uključujući:
 - Veći broj objekata za preseljenje i humanitarni prihvati, i uvođenje humanitarnih viza za izbeglice;
 - Olakšavanje povezivanja razdvojenih porodica svim izbeglicama čiji rođaci žive u EU, i to:
 - Primenom šire definicije porodice koja bi obuhvatila i širu familiju;
 - Fleksibilnošću u pogledu isprava i drugih uslova;
- Osigurati pristup azilu za izbeglice na spoljnim kopnenim granicama EU;
- Značajno unaprediti finansijsku, tehničku i operativnu podršku Unije za procesuiranje prijave za azil i prihvati tražilaca azila u državama na spoljnim kopnenim granicama EU;
- Smanjiti pritisak kom su takve države izložene uklanjanjem svih prepreka slobodnom kretanju ljudi pod međunarodnom zaštitom unutar EU, i to revidiranjem Direktive o dugoročnom boravku i uspostavljanjem sistema za međusobno priznavanje pozitivno-pravnih odluka o međunarodnoj zaštiti;
- Strogo poštovati i sprovesti sve pravne tekovine EU u vezi sa procesuiranjem prijave za azil i prihvatom tražilaca azila i iregularnih imigranata u državama-članicama Unije, kako bi se osiguralo puno poštovanje svih zakonom zagarantovanih ljudskih prava;
- Obezbediti dodatnu finansijsku i tehničku podršku kojom bi se Srbiji i Makedoniji pomoglo da unaprede svoje azilne sisteme i objekte za prihvat tražilaca azila.

PREPORUKE SRBIJI

Preporuke Amnesty International-a Ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije:

U pogledu azila, potrebno je:

- Uspostaviti u potpunosti nezavisnu Kancelariju za pitanja azila, koja će delovati nezavisno od Ministarstva unutrašnjih poslova, i angažovati adekvatno obučeno, kvalifikovano i iskusno civilno osoblje, i imati na raspolaganju finansijske i tehničke resurse neophodne za poštovanje, zaštitu i ostvarivanje prava tražilaca azila;
- Osigurati da Kancelarija za pitanja azila omogućava brz pristup individualizovanom postupku za sticanje azila, uključujući i putem blagovremene registracije i izdavanja ličnih isprava; vodi statusne intervju sa izbeglicama na osnovu tačnih i ažurnih informacija o zemlji porekla; i, donosi odluke o izbegličkom statusu u razumnom roku;
- U skladu sa principom zabrane proterivanja ili vraćanja silom, osigurati da sve odluke o izbegličkom statusu budu inicijalno razmotrene, i – ukoliko je to neophodno – sve žalbe na njih budu temeljno preispitane, nezavisno od toga da li se zemlja ulaska – uključujući i Makedoniju – smatra bezbednom trećom zemljom;
- Izraditi nov nacrt Zakona o azilu uz pune konsultacije sa relevantnim agencijama, UNHCR-om i nevladinim organizacijama, kako bi se osiguralo da je takav nacrt u potpunosti usklađen sa međunarodnim standardima i da koriguje sve nedostatke važećeg zakona;
- Poštovati pravnu pretpostavku o nepritvaranju izbeglica i migranata sadržanu u međunarodnim standardima.

U pogledu kontrole granica, potrebno je:

- Osigurati da granična policija (i osoblje u centrima za prihvatanje azilantata) prođe obuku za identifikaciju posebno ugroženih tražilaca azila, uključujući maloletna lica bez pratnje i decu razdvojenu od svojih porodica, žrtve torture i drugih vidova zlostavljanja, žrtve silovanja i seksualnog nasilja, kao i žrtve trgovine ljudima; uspostaviti delotvoran mehanizam za prosleđivanje slučajeva relevantnim državnim agencijama i nevladinim organizacijama, kako bi se odgovorilo na sve posebne potrebe za podrškom i proceduralne uslove;
- Osigurati da izbeglice i migranti nisu izloženi zlostavljanju i eksploataciji od strane organa reda, uključujući i graničnu policiju, garancijama da će svi izveštaji o povredama njihovih prava biti istraženi brzo, temeljno i nepristrasno;
- Omogućiti UNHCR-u i organizacijama civilnog društva pristup objektima za pritvor, kako bi mogli da prate da li se prava izbeglica i migranata u njima poštuju;
- Suzdržavati se od prakse nezakonitog vraćanja sa granice u Makedoniju;
- Usvajati pravnu pretpostavku o nevraćanju tražilaca azila u Makedoniju u skladu sa principom zabrane proterivanja ili vraćanja silom, uključujući i u slučajevima vraćanja po osnovu sporazuma o readmisiji;
- Osigurati da granična policija svima koji ulaze u zemlju pruža mogućnost da zatraže azil, kao i da poštuje odluku Višeg suda o nepristvaranju pojedinaca koji su izrazili želju da zatraže azil u Srbiji;
- Osigurati da se mera pritvora u migracionom kontekstu izriče samo kada je neophodna i srazmerna, kao i da se odluke o pritvoru donose na osnovu ispitivanja individualnih okolnosti, uz poštovanje svih procedura i zaštitnih mehanizama sadržanih u međunarodnim standardima.

U pogledu uslova prilikom prijeha i smeštaja izbeglica, Vlada Srbije treba da:

- Obezbedi Komesarijatu za izbeglice i migraciona pitanja dovoljna novčana sredstva kako bi osigurala da su svi prihvatni objekti i objekti za podršku u adekvatnom stanju (u skladu sa zakonom), i da su kapaciteti centara za prihvat azilantata dovoljni za smeštaj sve većeg broja izbeglica koje traže azil.

PREPORUKE MAKEDONIJI

Preporuke Amnesty International-a Ministarstvu unutrašnjih poslova Makedonije:

U pogledu azila, potrebno je:

- Osigurati da Kancelarija za pitanja azila omogućava aplikantima brz pristup individualizovanom postupku za sticanje azila, uključujući i putem blagovremene registracije i obavljanja statusnih intervjua sa izbeglicama na osnovu tačnih i ažurnih informacija o zemlji porekla; i, da donosi sve odluke o izbegličkom statusu u zakonskom roku;
- Garantovati sva prava maloletnim licima bez pratnje, uključujući i pravo na azil, delotvornim sprovođenjem sistema starateljstva i zakonom predviđenih zaštitnih mehanizama;
- Osigurati da Odeljenje za pitanja azila angažuje adekvatno obučeno, kvalifikovano i iskusno civilno osoblje, i ima na raspolaganju finansijska i tehnička sredstva neophodna za poštovanje, zaštitu i ostvarivanje prava tražilaca azila.

U pogledu kontrole granica, potrebno je:

- Osigurati da granična policija i nadležno osoblje za utvrđivanje izbegličkog statusa bude obučeno za identifikaciju ugroženih tražilaca azila, uključujući decu bez pratnje i maloletna lica razdvojena od svojih porodica, žrtve torture ili drugih vidova zlostavljanja, žrtve silovanja i

drugih oblika seksualnog nasilja, kao i žrtve trgovine ljudima; uspostaviti delotvoran mehanizam za prosleđivanje slučajeva relevantnim državnim agencijama i nevladinim organizacijama kako bi se odgovorilo na posebne potrebe;

- Osigurati da izbeglice i migranti nisu izloženi zlostavljanju i eksploataciji od strane organa reda, uključujući i graničnu policiju, garancijama da će svi izveštaji o povredama njihovih prava biti istraženi brzo, temeljno i nepristrasno;
- Omogućiti UNHCR-u i organizacijama civilnog društva neometan pristup objektima za pritvor, kako bi mogli da prate da li se prava izbeglica i migranata u njima poštuju;
- Suzdržavati se od prakse nezakonitog vraćanja sa granice u Grčku;
- Usvojiti pravnu pretpostavku o nevraćanju tražilaca azila u Grčku u skladu sa principom zabrane proterivanja ili vraćanja silom, uključujući i u slučajevima vraćanja po osnovu sporazuma o readmisiji;
- Osigurati da granična policija svima koji ulaze u zemlju pruža mogućnost da zatraže azil, i suzdržava se od pritvaranja pojedinaca koji su izrazili želju da zatraže azil;
- Osigura sprovođenje celovitih istraga u svim slučajevima smrti lica duž makedonske pruge, i preduzme dodatne mere kako bi se takvi incidenti izbegli u budućnosti;
- Zaštititi izbeglice i migrante od zlostavljanja od strane naoružanih bandi, i izvede počiniocima pred lice pravde.

U pogledu pritvora migranata i izbeglica, potrebno je:

- Bez odlaganja sprovesti mere koje će okončati nehumane i ponižavajuće uslove pritvora u Prihvatnom centru za strance (Gazi Baba), i uspostave adekvatne alternative meri pritvora;
- Okončati praksu pritvaranja izbeglica i migranata kao svedoka u krivičnim postupcima;
- Bez odlaganja preduzeti korake za pronalaženje drugih načina za smeštaj ugroženih pojedinaca, uključujući maloletna lica bez pratnje, decu, žene u drugom stanju i majke koje doje ili se staraju o novorođenčadi;
- Osigurati da se mera pritvora u migracionom kontekstu izriče samo kada je neophodna i srazmerna, kao i da se odluke o pritvoru donose na osnovu ispitivanja individualnih okolnosti, uz poštovanje svih procedura i zaštitnih mehanizama sadržanih u međunarodnim standardima.

PREPORUKE MAĐARSKOJ

Preporuke Amnesty International-a Vladi Mađarske:

U pogledu azila, potrebno je:

- Osigurati svim izbeglicama koje su u Mađarsku ušle iregularno – uključujući i iz Srbije – pristup pravičnom i delotvornom postupku za sticanje azila, uključujući i putem individualizovanih postupaka za utvrđivanje potreba za zaštitom.

U pogledu kontrole granica, potrebno je:

- Osigurati da svi pojedinci koji su zadržani na granici ili uhvaćeni u pograničnoj oblasti mogu da se prijave za azil na redovnim graničnim prelazima, i imaju pristup delotvornom pravnom leku na sve odluke o deportaciji;
- Osigurati da izbeglice i migranti koji pokušavaju da uđu u Mađarsku ne budu izloženi nezakonitom vraćanju sa granice ili bilo kom vidu zlostavljanja, i da svi navodi o takvim praksama budu istraženi u potpunosti;
- Usvojiti pravnu pretpostavku o nevraćanju izbeglica u Srbiju, uključujući i vraćanje po osnovu sporazuma o readmisiji.

U pogledu pritvora migranata i izbeglica, potrebno je:

- Obezbediti svim tražiocima azila zaštitu od zlostavljanja i pritvora u nehumanim ili ponižavajućim uslovima;
- Suzdržavati se od pritvora maloletnih izbeglica i migranata;

Osigurati da se mera pritvora u migracionom kontekstu izriče samo kada je neophodna i srazmerna, kao i da se odluke o pritvoru donose na osnovu ispitivanja individualnih okolnosti i da daju prioritet alternativnim merama, uz poštovanje svih procedura i zaštitnih mehanizama sadržanih u međunarodnim standardima.

BEZ OBZIRA DA LI JE REČ O SUKOBU
VISOKOG PROFILA ILI O NEKOM
ZABORAVLJENOM KRAJU SVETA, **AMNESTY
INTERNATIONAL** SE BORI ZA PRAVDU,
SLOBODU I DOSTOJONASTVO ZA SVE,
I NASTOJI DA MOBILIŠE PODRŠKU JAVNOSTI
ZA IZGRADNJU JEDNOG BOLJEG SVETA

ŠTA VI MOŽETE DA URADITE?

Aktivisti iz čitavog sveta su pokazali da je moguće odupreti se opasnim silama koje ugrožavaju ljudska prava. Budite deo ovog pokreta. Suprotstavite se onima koji šire strah i mržnju.

- Pridružite se Amnesty International-u i postanite deo svetskog pokreta koji se bori da zauvek stane na kraj praksi kršenja ljudskih prava. Pomozite nam da u tome budemo uspešni.
- Podržite rad Amnesty International-a donacijom.

Zajedno, naši glasovi će se čuti.

Zainteresovan/a sam za dodatne informacije o tome kako da postanem član Amnesty International-a.

ime

adresa

adresa

Email

Želim da uplatim donaciju Amnesty International-u (donacije se primaju u UK£, US\$ or €)

iznos

molim da naplatu izvršite preko

Visa kartice

Mastercard kartice

broj

datum isteka

potpis

Molimo Vas da popunjen formular vratite kancelariji Amnesty International-a u vašoj zemlji.

Za kancelarije Amnesty International-a u svetu pogledajte: www.amnesty.org/en/worldwide-sites
Ukoliko takva kancelarija ne postoji u vašoj zemlji, molimo Vas da formular pošaljete na sledeću adresu:

Amnesty International, International Secretariat, Peter Benenson House,
1 Easton Street, London WC1X 0DW, United Kingdom

NA GRANICAMA EVROPE

KRŠENJA PRAVA IZBEGLICA I MIGRANATA U MAKEDONIJI, SRBIJI I MAĐARSKOJ

Sve veći broj izbeglica i migranata putuje preko zapadnog Balkana u Evropsku uniju u potrazi za zaštitom i bezbednošću. Ali, ta balkanska trasa je daleko od bezbedne, i izbeglice koje pokušaju da zatraže azil u Srbiji ili Makedoniji, suočene su sa brojnim ozbiljnim preprekama. Oni koji tim opasnim putem ipak krenu, nailaze na ravnodušnost – ali i nasilje vlasti, što samo dodatno otežava njihov položaj.

Amnesty International poziva na uspostavljanje bezbednih i redovnih trasa za Evropu, i na poštovanje i zaštitu prava svih izbeglica i migranata.

Kroz intervju sa izbeglicama i migrantima iz Grčke, Makedonije, Srbije i Mađarske, ovaj izveštaj dokumentuje povrede ljudskih prava, uključujući i uskraćivanje pristupa azilu, i ostale rizike sa kojima su migranti i izbeglice na svom putu suočeni. On otkriva na koji način ih vlasti kriminalizuju, i pruža uvid u svedočanstva iz prve ruke o nezakonitom vraćanju sa granica, zlostavljanju od strane policije, protivzakonitom zatvaranju, kao i deportacijama, usled kojih su izbeglice izložene riziku od ozbiljnih povreda ljudskih prava.

Ovaj kratki pregled u glavnim crtama prikazuje probleme koji zabrinjavaju Amnesty International, i poziva vlade Makedonije, Srbije i Mađarske da zaštite prava izbeglica i migranata, i garantuju im neometan pristup delotvornom postupku za sticanje azila.

Indeks: EUR 70/1650/2015

Juli 2015. godine

amnesty.org

AMNESTY
INTERNATIONAL

